

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 16C/61/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2215201302
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2015:2215201302.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda samosudcom Michalom Novotným v právnej veci žalobcu: Consumer Finance Holding a.s., IČO: 35 923 130, so sídlom Karadžičova Hlavné nám. 12, Kežmarok, zastúpeného: Advokátska kancelária Gallo s.r.o., Martin, proti žalovanému: Š. B., K.. XX. Q. XXXX, bytom I. XXX, S., o 189,04 € s prísl., takto

rozhodol:

- I. Žaloba o zaplatenie 189,04 € s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 20. mája 2013 sa zamietá.
- II. Žalobcovi sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou došlou súdu 31. januára 2015 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy uvedenej vo výroku. V žalobe predniesol, žalovaný bol rozsudkom tun. súdu uznaný za vinného z trestného činu úverového podvodu spočívajúceho v tom, že 18. decembra 2012 uzavrel so žalobcom zmluvu o pôžičke. Tú mal žalovaný splácať v 15 mesačných splátkach po 63,53 €. V dôsledku neplnenia povinností žalovaným žalobca dlh zosplatnil, no žalovaný ho neuhradil. Trestným rozsudkom bola žalobcovi priznaná náhrada škody 816,84 €. Celkový dlh žalobcu ku dňu podania žaloby predstavuje sumu 189,04 €.

2. Žalovaný vo vyjadrení žiadal žalobu zamietnuť, keďže zmluva je podľa neho bezúročná a bez poplatkov a na vrátenie istiny bol zaviazaný trestným rozsudkom. Pri podpise nemal možnosť prečítať si ju, jej reálny obsah zistil až doma. Eventuálne žiadal o povolenie splátok 10 € mesačne.

3. Pretože ide o drobný spor (nárok max. 1.000 €, porov. § 200ea ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), súd mimo pojednávania (§ 115a ods. 2 O. s. p.) vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, a to: zmluva o pôžičke č. XXXXXXXX (č. I. 2), prehľad splátok a úhrad (č. I. 4) a rozsudok tun. súdu č. k. 2 T 60/2014-52 (č. I. 7) a v spojení so všeobecne známymi, resp. nespornými skutočnosťami (§ 121, § 153 ods. 1 O. s. p.) zistil tento

skutkový stav:

4. a) Žalobca je spoločnosťou, ktorej predmetom podnikania bolo okrem iného poskytovanie úverov a pôžičiek z vlastných zdrojov.

b) Žalobca (zastúpený sprostredkovateľom) a žalovaný 18. decembra 2012 podpísali listinu označenú ako „Zmluva o pôžičke - internetová“ č. XXXXXXXX. V časti tejto listiny označenej „Predmet financovania pôžičky“ sú okrem iného uvedené „kanc. a výp. technika“, Kúpna cena vo výške 907,60 €, Akontácia 90,76 €, „Celková suma Pôžičky bez poistenia“ 952,95 €, mesačná splátka 63,53 €, počet splátok 15, ročná úroková sadzba 26,70 %, konečná splatnosť „3/2014“, ročná percentuálna miera nákladov, ako aj priemerná ročná percentuálna miera nákladov, a na záver „Pôžička (finančné plnenie)“ v sume 816,84 €. Tesne nad podpisom zmluvných strán je umiestnené ich predtlačené vyhlásenie, v zmysle ktorého „Riadnym vyplnením a podpísaním tejto Zmluvy všetkými stranami uzavrela Spoločnosť Consumer Finance Holding a.s. s Klientom Zmluvu, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Podmienky a Všeobecné obchodné podmienky.“

c) Žalovaný splatil žalobcovi akontáciu 90,76 €. Žiadne ďalšie platby nevykonával.

d) Rozsudkom tun. súdu č. k. 2 T 60/2014-52 bol žalovaný uznaný za vinného, že 18. decembra 2012 po predložení svojich osobných dokladov a uvedenia nepravdivých údajov o zamestnávateľovi uzatvoril s mandatórom žalobcu úverovú zmluvu č. XXXXXXXX a jej nesplácaním žalobcovi spôsobil škodu vo výške 962,33 €, čím spáchal prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona. Týmto rozsudkom bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi náhradu škody v sume 816,84 €. So zvyškom nároku (189,04 €) bol žalobca odkázaný na občianske súdne konanie. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 9. apríla 2014.

5. Takto zistený skutkový stav vyplýva z vykonaných dôkazov hodnotených vo vzájomnej súvislosti (§ 132 O. s. p.).

Skutkové zistenia v bode 4 sú v podstate len reprodukciou príslušných listinných dôkazov, resp. ich častí, voči pravosti ktorých neboli vznesené žiadne námietky, ako aj z tvrdení žalobcu, ktoré žalovaný nespochybnil. Vzhľadom na titul uplatňovania nároku (z náhrady škody) nepovažoval súd za potrebné vykonávať dokazovanie na zistenie, kedy sa žalovaný dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu, ako bol na jeho plnenie vyzvaný a pod. Preto súd ďalšie navrhované dôkazy nevykonával.

Právne vec súd posúdil takto:

6. Žalobca sa domáha svojho nároku bez toho, aby špecifikoval jeho titul. V žalobe však predniesol, so žalovaným uzavrel určitú zmluvu 18. decembra 2012, zároveň však uzavretie tejto zmluvy bolo dôsledkom protiprávneho správania žalovaného, ktorého trestnosť bola konštatovaná rozsudkom trestného súdu. Rozsudkom tun. súdu č. k. 2 T 60/2014-52 bola žalobcovi priznaná suma 816,84 € ako náhrada škody spôsobená týmto trestným činom. Táto suma pritom v podstate zodpovedá výške istiny (finančného plnenia), ktoré mal žalobca poskytnúť žalovanému podľa zmluvy z 18. decembra 2012.

7. Podľa § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je súd v občianskom súdnom konaní viazaný rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Podľa judikatúry citované ustanovenie znamená, že súd je viazaný iba výrokom, nie aj odôvodnením trestného rozsudku, a to v rozsahu, v akom sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zhodné so skutočnosťami rozhodnými pre náhradu škody [porov. judikát R 22/1979, časť 2 písm. b)]. Výrok trestného rozsudku nerieši pritom pre civilný súd závažne otázku rozsahu a výšky škody, a to ani vtedy, ak je odškodniteľná ujma pojmovým znakom trestného činu [tamtiež, časť 2 písm. c)], a to dokonca ani vtedy, keď bol obžalovaný na náhradu škody zaviazaný [tamtiež, časť 1 písm. b)]. Na druhej strane však novšia judikatúra Najvyššieho súdu SR (porov. judikát R 57/2013) zastáva názor, že pokiaľ bola pohľadávka navrhovateľovi právoplatne priznaná v adhéznom konaní (§ 287 a 288 Trestného poriadku) ako náhrada škody, nemôže sa v občianskom súdnom konaní jej príslušenstvo riadiť iným právnym režimom. Podľa právneho názoru najvyššieho súdu preto nie je žiadny dôvod podriaďovať tento nárok pod iné ustanovenia Občianskeho zákonníka a považovať ho napríklad za plnenie zo zmluvy alebo z právneho vzťahu bezdôvodného obohatenia. Už citovaný judikát pritom riešil podobný prípad ako tu prerokovaná vec - nárok veriteľa voči dlžníkovi, ktorý dosiahol získanie pôžičky trestným činom, na zaplatenie úrokov.

8. Vzhľadom na uvedené tak súd aj v prerokúvanej veci musí vychádzať z toho, že žalobcov nárok bol v konaní sp. zn. 2 T 60/2014 posúdený a priznaný ako nárok na náhradu škody. Suma 816,84 € totiž zodpovedá sume istiny pôžičky, ktorú žalobca poskytol žalovanému. Suma 189,04 € uplatnená v tu prerokúvanej veci predstavuje rozdiel tzv. celkovej sumy pôžičky 952,95 € (t. j. v podstate sumy, ktorú by mal žalovaný žalobcovi splatiť - 15 splátok po 63,53 € je 952,95 €) oproti priznanej istine 816,84 €, zvýšený o určité pokuty. Žalobca sa tak v podstate domáha priznania úrokov dohodnutých v zmluve o pôžičke z 18. decembra 2012, ktoré v zmysle § 121 ods. 3 Obč. zák. predstavujú príslušenstvo pohľadávky. V zmysle citovaného judikátu R 57/2013 však priznanie istiny z titulu náhrady škody vyžaduje, aby bol aj nárok na úroky posudzovaný výlučne ako nárok na náhradu škody, nie ako nárok zo zmluvy.

9. Nárok na náhradu škody v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zák., ktorým sa spravuje vzťah medzi žalobcom a žalovaným - nepodnikateľom, predpokladá existenciu protiprávneho činu, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi nimi. Vychádzajúc z trestného rozsudku č. k. 2 T 60/2014-52, protiprávne konanie žalovaného spočívalo v tom, že uviedol pri uzatváraní zmluvy nepravdivé údaje o zamestnávateľovi, čím uviedol mandátára žalobcu do omylu a vylákal od žalobcu poskytnutie pôžičky. Súd na tomto mieste len pripomína, že v zmysle § 222 ods. 1 Trestného zákona nepatrí k znakom skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu nesplácanie úveru, ale len uvedenie iného do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho poskytnutie alebo splácanie a vznik škody. Za protiprávne konanie žalovaného nemožno považovať samo nesplácanie úveru, aj keď by tomu formulácia skutkovej vety výroku rozsudku č. k. 2 T 60/2014-52 mohla nasvedčovať. V zmysle už citovaného judikátu R 22/1979 tak súd v tu prerokúvanej veci nemôže vychádzať z toho, že protiprávnym konaním žalovaného bolo aj nesplácanie úveru, pretože v zmysle § 135 ods. 1 O. s. p. je trestným rozsudkom viazaný len v tom rozsahu, v akom tento rieši naplnenie jednotlivých znakov skutkovej podstaty. Keďže nesplácanie nie je jej znakom, neviaže v tejto časti trestný rozsudok tunajší súd v civilnom konaní. Samo vyčíslenie škody sumou 962,33 € taktiež nie je pre civilný súd záväzné (porov. už cit. závery judikátu R 22/1979). Za škodu považuje žalobca jednak sumu 816,84 € (vyplatená a nevrátená istina), ako aj sumu 189,04 € (v podstate ušlý úrok a sankcie z pôžičky). Zostáva teda posúdiť, či je medzi týmito nárokmi príčinná súvislosť.

10. Príčinnou súvislosťou (kauzálny nexus) je taká priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok), pričom rozhodujúca nie je časová, ale vecná súvislosť a táto väzba musí byť priama a nepretržitá (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 126/2009). Pri skutkovom posudzovaní, či medzi dvoma javmi existuje príčinná súvislosť, možno vyjsť z negatívnej simulácie: ak je určitý jav príčinou iného javu (následku), potom musí platiť, že následok nenastane, ak si príčinu odmyslíme, resp. že následok nastane inak (v inej podobe). Ak sa pri takomto (myšlienkovom) experimente zistí, že jav označovaný ako následok by nastal úplne rovnako bez ohľadu na to, či predtým nastal alebo nenastal iný jav (príčina), potom je zrejmé, že tento iný jav nemôže byť príčinou onoho druhého javu (následku), teda medzi nimi nemôže byť príčinná súvislosť.

11. Z takejto negatívnej simulácie možno vyjsť aj v prerokúvanej veci. Otázkou je, či by žalobca získal 189,04 € (priamo v tejto podobe), ak by žalovaný neposkytol pri uzatváraní zmluvu nesprávne informácie o svojom zamestnávateľovi, teda ak by poskytnutie úveru protiprávne nevyvákal. Odpoveď je zrejmá: ak by žalovaný postupoval pri uzatváraní zmluvy riadne, zmluva by s ním nebola uzavretá, pretože by neuviedol mandátára žalobcu do omylu ohľadom splnenia podmienok na jej poskytnutie. Inak povedané, ak trestný rozsudok vyslovil, že konanie žalovaného malo za následok uvedenie žalobcu (jeho mandátára) do omylu ohľadom splnenia podmienok poskytnutia úveru, potom jediný logický záver je, že ak by žalovaný takto nepostupoval, žalobcu by do omylu neuviedol. Pojem „uvedenie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na jeho splácanie“ možno interpretovať jedine tak, že ide o stav, kedy sa veriteľ mylne domnieva, že dlžník spĺňa podmienky na poskytnutie úveru resp. ich splácanie, hoci ich v skutočnosti nespĺňa. Ak by veriteľ v tomto omyle nebol, vedel by, že dlžník tieto podmienky nespĺňa. Dôsledkom toho by ale bolo, že by veriteľ dlžníkovi žiaden úver neposkytol a žiadnu zmluvu by s ním neuzavrel. Poctivé konanie žalovaného, teda uvedenie pravdivých údajov, by tak malo za následok práve a len to, že by s ním žalobca žiadnu zmluvu o pôžičke neuzavrel a pôžičku by neposkytol, pretože by žalobca vedel (nebol by v omyle), že žalovaný nespĺňa podmienky jeho priznania.

Z toho ale vyplýva, že pri neuzavretí zmluvy by žalobca nemohol mať nárok na úroky, keďže tie práve pojmovo predpokladajú existenciu zmluvy (§ 658 Občianskeho zákonníka, § 497 Obchodného zákonníka). Ak by však žalovaný bol konal poctivo (nekonal by trestne a neuviedol by žalobcu do omylu) a žalobca by s ním žiadnu zmluvu neuzavrel a nemal by ani nárok na úroky. Konanie žalovaného, ktorým žalobcu uviedol do omylu a vylákal od neho poskytnutie úveru, tak nebolo príčinou toho, že žalobca nemá nárok na úroky z tejto pôžičky. Odpadnutie, resp. nevzniknutie nároku na úroky totiž nie je dôsledkom protiprávneho správania žalovaného, ale dôsledkom samotným žalobcom určených podmienok poskytovania pôžičiek. Žalovaný teda žalobcu neobral o úroky tým, že ho uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo jeho splácania, pretože ak by ho do omylu neuviedol, žalobca by taktiež nárok na úroky nemal. Konanie žalovaného bolo kauzálne pri vznik škody vo výške istiny pôžičky, pretože ak by žalobcu neuviedol do omylu, istina by mu nebola vyplatená. Nárok na vrátenie istiny však už žalobcovi bol priznaný trestným rozsudkom.

12. Vzhľadom na uvedené tak súd dospel k záveru, že žalobcov nárok na zaplatenie ďalších 189,04 € z titulu náhrady škody nie je daný. Z iného titulu pritom tento nárok posúdiť nemohol, keďže podľa už citovaného judikátu R 57/2013 tomu bránila právoplatnosť trestného rozsudku č. k. 2 T 60/2014-52. Preto bola žaloba žalobcu zamietnutá (výrok I).

13. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Žalobca si trovy uplatnil, no bol neúspešný, preto súd o jeho návrhu na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O. s. p.) rozhodol tak, že mu ich nepriznal. Žalovaný zasa žiadne trovy nežiadal, takže tu nebol návrh, o ktorom by sa malo rozhodovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní od doručenia jeho rovnopisu písomne na podpísanom súde alebo ústne do zápisnice na ktoromkoľvek okresnom súde.

V odvolaní treba popri označení súdu, ktorému je adresované, dátume a podpise odvolateľa uviesť tiež, v akom rozsahu sa tento rozsudok napáda, v čom sa tento rozsudok alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti tomuto rozsudku možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O. s. p.), alebo f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.